

Anmälan från May Norström mot polisstyrelsen i Stockholms polisdistrikt angående en utredning om påstådd högerextremism inom stockholmspolisen

BAKGRUND

På grund av uppgifter i massmedierna under våren 1987 om att det förekommit "högerextremister" vid polisen i Stockholm, främst inom Norrmalms vaktdistrikt, beslöt polisstyrelsen den 30 mars 1987 att tillsätta en arbetsgrupp för att utreda sanningshalten i uppgifterna om extremism. Gruppen bestod av polisstyrelsens ordförande Carl Cederschiöld, vice ordföranden Roland Öhrn, biträdande länspolismästaren Gösta Welander och ordföranden i stockholmsavdelningen av Svenska polisförbundet Kaj Jonsson. Sedermera kom också tillträdande länspolismästaren Sven-Åke Hjälmsroth att ingå i gruppen.

På förekommen anledning försökte gruppen också att bringa klarhet i påstådd inblandning av Stockholmspolisen i mordet på statsminister Olof Palme liksom i påstådda otillbörliga kontakter med sydafrikansk polis.

Arbetsgruppen avlämnade sin rapport den 21 december 1987. Den var disponerad så, att man efter en redovisning av hur arbetet bedrivits och av tjänsteansvaret enligt då gällande rätt lämnade en redogörelse för de enskilda fall som hade uppmärksamrats. Sist gjordes en sammanfattning med avslutande kommentarer. För detta beslut erfordras endast ett referat av vad arbetsgruppen anförde angående en viss polisinspektör, i detta beslut benämnd X.

- - -

2. Ett uppmärksammat förhållande är de sammankomster som ordnades av en polisinspektör i VD 1 under åren 1982 - 1984.

Till sammankomsterna, som hade karaktär av herrklubb, inbjöds polispersonal att äta middag och lyssna på föredrag i aktuella samhällsfrågor av någon inbjuden talare. Föredragen behandlade ämnen som överlevnad, kapprustning, vapenfrågor och terrorism.

Klubben hade inga fasta medlemmar utan kunde besökas av polismän som var intresserade av något visst ämne eller av att träffas privat under informella former. Ett mindre antal av deltagarna var inte polismän.

Under perioden januari 1982 - februari 1984 förekom 11 kända möten. Som mest kunde ett 40-tal polismän närvara. Normalt rörde det sig om ett 20-tal. Av deltagarna var det flera som endast besökte sammankomsterna vid något enstaka tillfälle. Mötena rönt ett efterhand vikande intresse och upphörde slutligen helt.

Av vad som har framkommit förekom vid något tillfälle Hitlerhälsning. Av kommentarer och frågor framgick också att flera deltagare föreföll ha en udda politisk uppfattning.

Säkerhetspolisen fick tidigt kännedom om mötena. Företeelsen undersöktes noga och SÄK redogjorde för dessa möten för justitieministrarna Ove Rainer och Sten Wickbom. År 1983 skedde även en redovisning för statsminister Olof Palme.

Uppgifter saknas om att Stockholms polisdistrikt skulle ha informerats av säkerhetspolisen om mötenas förekomst. Uppgifterna var inte av den arten att de enligt regeringens föreskrifter kunde antecknas i säkerhetspolisens register, varför heller ingen s.k. "spontanutlämning" av uppgifterna kunde ske. (Med "spontanutlämning" avses utlämnande av nytillkomna uppgifter, mellan personalkontrolltillfällena, om personer som tillhör skyddsklass. Fråga om utlämning prövas av rikspolisstyrelsen jämlikt personalkontrollkungörelsen (1969:446) 7 § 2 st).

Gruppens kommentar: Det får anses klarlagt att det vid de aktuella sammankomsterna har förekommit uttryck för åsikter av en extrem karaktär. Mötena har haft en varaktighet i tiden och

besökts av ett inte obetydligt antal polismän. Enligt gruppens mening är det dock icke möjligt att härav dra slutsatser om förekomsten av en mer utbredd eller organiserad förekomst av högerextremistiska uppfattningar inom polisdistriktet. Dels rör de observationer som har gjorts av extrema yttringar endast vissa av sammankomsterna och då endast vissa av de deltagande åhörarna, dels har gruppen deltagande polismän omsatts betydligt - flera deltagare har uppenbarligen gått på ett inledande möte av nyfikenhet för att sedan inte vidare delta - dels har sammankomsterna spontant upphört på grund av visat ointresse.

När det gäller den polisman som organiserat sammankomsterna konstaterar emellertid gruppen att en särskild bedömning bör göras.

Det är från yrkesetiska utgångspunkter olämpligt att en polisman på detta sätt för i huvudsak polismän aktivt organiserar möten av en sådan karaktär att de för utomstående kan framstå som ett forum för att uttrycka icke demokratiska åsikter. För gruppens vidare bedömning av den polisman som stått som organisatör till sammankomsterna hänvisas till den samlade bedömningen under punkten 3 nedan.

3. Stor uppmärksamhet har i massmedia ägnats uppgifter som på olika sätt satt polismän i samband med mordet på statsminister Olof Palme den 28 februari 1986.

Uppgifterna har bl.a. rört påståenden om att i vart fall en polisman iakttagits på en buss i närheten av mordplatsen en kort stund efter mordet. Vittnen skall vidare ha sett polisbilar vid mordplatsen strax före mordet. Teknisk apparatur skall ha påträffats i en polismanns hem.

Gruppen har med anledning av dessa uppgifter begärt att få ta del av det material i utredningen som rör poliser i Stockholmsområdet. Önskemålet har tillmötesgått endast såtillvida att en muntlig redovisning lämnades gruppen vid ett sammanträde med biträdande riksåklagaren Axel Morath, byråchefen hos riksåklagaren Jörgen Almlad och avdelningschefen Ulf Karlsson, rikspolisstyrelsen, den 5 november 1987.

Vid den föredragning som lämnades gruppen framhölls att varje enskild uppgift eller tips som rört polismän i samband med Palmeutredningen - sammantaget rör det sig om ett 40-tal olika tips från hela landet - undersökts mycket noga. Det uppgavs att förundersökningsledningen, så-

väl den nuvarande som den tidigare, därvid funnit att det inte i något fall förelegat grund för framförda misstankar.

Gruppens kommentar: Gruppen beklagar att den ej har beretts tillfälle att själv ta del av det utredningsmaterial som rör poliser i Stockholm.

Det är ytterst angeläget att allt görs för att bringa klarhet i påståenden om polismäns eventuella inblandning i mordet.

Eftersom den parlamentariska kommissionen nu granskar dessa förhållanden saknar gruppen dock anledning att nu beröra ovan nämnda uppgifter.

I massmedia har emellertid även förekommit uppgifter som mera indirekt har anknytning till mordet och som rör reaktioner som poliser skall ha visat i samband med detta.

Det rör dels uppgifter om att en grupp poliser kvällen efter mordet skall ha haft en fest på en restaurang i Stockholm och att det vid detta tillfälle skall ha utbringats en skål för mordet eller mördaren, dels uppgifter om att en polisman natten efter mordet skall ha ringt upp en tjänstgörande polisman och därvid uttryckt sin glädje över det inträffade samt "skålat för mordet".

Gruppen har konstaterat att den omnämnda festen ägde rum lördagen den 1 mars i Ragnbrants Festvåningar, Apelbergsgatan 12 i Stockholm. Totalt rörde det sig om ett sällskap på omkring 100 personer, de flesta poliser, företrädesvis från A-turen vid VD 1, men härutöver fanns också ett antal inbjudna gäster. Festen var beställd en dryg månad före mordet och förskottsbetalning hade erlagts.

Den 1 mars, alltså efter mordet, försökte de festansvariga inställa festen. Detta visade sig emellertid svårt, dels därför att flera av de inbjudna gästerna inte gick att nå - några av dem var bosatta på avlägsna orter och sannolikt redan på väg till Stockholm - dels därför att restaurangen redan hade förbrukat förskottet för inköp av mat etc. Man enades då om att hålla festen trots mordet på Olof Palme.

Festen inleddes med en middag. Sällskapet satt vid två långbord i den övre delen av restaurangen. Under middagen höll ett polisbefäl ett tal där en skål utbringades. Efter middagen

gick man från långborden till småbord i lokaler huvudsakligen en halvtrappa ned.

Gruppen har hört dels festarrangören, dels en av gästerna, själv icke polis, som var närvarande vid festen. Dessa har uppgett sig vara helt säkra på att talet och den därvid utbringade skålen inte på något sätt uttryckte tillfredsställelse över mordet på Olof Palme eller i övrigt innehöll något som kunnat upplevas kränkande för dennes minne.

Gruppen har vidare tagit del av uppgifter från ett vittne som velat vara anonymt men som lämnat vissa upplysningar genom en ledamot i polisstyrelsen. Detta anonyma vittne säger sig i middagstalet ha hört något nämnas om en "skål i champagne" i samband med mordet på Olof Palme.

Det kan anmärkas att champagne icke serverades vid middagen men att däremot uttrycket "skåla i champagne" skall ha förekommit i samband med de nedan skildrade telefonsamtalen från en polisman till några andra polismän och till vakthavande befäl vid VD 1 under mordnatten, d.v.s. natten och morgonen före festen.

Gruppen har vidare hört den polisman som påstås ha skålat vid festen. Denne uppger, vilket också styrks av vittnesuppgifterna, att den utbringade skålen var riktad till "A-turen" vid vaktdistriktet. Varken i talet eller vid skålen har uttryckts något som helst nedsättande om Olof Palme och således ej heller någon tillfredsställelse över mordet.

Inget av de vittnen som hörts har heller senare under kvällen, efter det att själva middags-sittningen brutits, hört något skålande eller uppseendeväckande uttalande för eller omkring mordet.

Gruppens kommentar: Vi konstaterar på grundval av ovannämnda vittnesuppgifter, att inget stöd finns för att någon sådan skål som refererats till i massmedia skulle ha förekommit vid festen den 1 mars eller att det framförda talet - vilket enligt vittnesuppgifterna var det enda officiella tal som hölls vid banketten - skulle ha innehållit något kränkande.

En enligt gruppen tänkbar förklaring till det anonyma vittnets uppgifter och till de uppgifter som förekommit i radioprogrammet Kanalen, skulle kunna vara att en sammanblandning skett med de nedan skildrade telefonsamtalen natten och morgonen innan och till de skålar som den

uppringande polismannen föreslagit och som kan ha omnämnts vid middagen.

Tidigt på morgonen den 1 mars uppringdes vakthavande befäl i VD 1 av en polisman som tidigare tjänstgjort vid vaktområdet. Under telefonsamtalet skall polismannen ha uttryckt sin tillfredsställelse över mordet på Olof Palme med uttryck i stilen "så dog den färdigen Palme". Polismannen skall också ha utbringt en skål i champagne för mordet eller mördaren.

Polismannen har i radioprogrammet Kanalen uppgett att han även ringt några andra polismän under natten och morgonen efter mordet.

Det vid tillfället vakthavande befälet bekräftar att han natten mot den 1 mars mottog ett samtal från en polisman. Han bekräftar också att denne därvid uttryckte sig negativt om Olof Palme, men han kan ej erinra sig detaljer i samtalet. Han ansåg dock vid tillfället samtalet vara så anmärkningsvärt att han anmälde detta för vaktområdeschefen Hans Hyllander, vilken i sin tur informerade dåvarande chefen för ordningsavdelningen Sune Sandström som förde informationen vidare till dåvarande spaningsledningen i Palme-utredningen. Vakthavande befälet säger sig senare ha hört genom radio att han skulle ha återgett en bestämd ordalydelse, men han kan ej nu erinra sig närmare vad som sades.

Den utpekade polismannen har bekräftat att han ringt upp vakthavande befäl vid sin tidigare arbetsplats då nyheten om mordet blev känd för att höra vad som hänt. Han kan inte erinra sig exakt vad som yttrades i samtalet, men säger sig aldrig ha gjort någon hemlighet av att hans personliga inställning till Olof Palme och det han representerade varit mycket negativ.

Gruppens kommentar: Gruppen konstaterar att flera samtal har ägt rum och att det sannolikt i samband härmed uttryckts nedsättande omdömen om Olof Palme.

Gruppen finner att polismannen har, oavsett att samtalens exakta ordalydelse inte gått att klart fastställa, uppträtt på ett klart olämpligt sätt särskilt då han mornatten ringt upp en tjänstgörande polisman och uttryckt nedsättande omdömen om den mördade statsministern.

Det skall här noteras att det är fråga om samme polisman som stod som arrangör till de under punkten 2 redovisade sammankomsterna. Det bör därför enligt gruppens mening här i ett sammanhang göras en samlad bedömning.

Inledningsvis kan konstateras att polismannen i samband med den s.k. Norrmalmsutredningen omplacerades till annan tjänst på grund av bl.a. sin negativa attityd till kvinnliga poliser. Denna omplacering skedde således på annan grund och utan något som helst samband med de här aktuella händelserna, vilka då icke var kända.

Inte i något fall har det satts ifråga att polismannen skulle ha begått någon brottslig gärning och eftersom de nu aktuella klandervärda beteendena inte skett i tjänsten utan på polismannens fritid kan inte heller reglerna för tjänsteförseelse i övrigt aktualiseras. Inte heller har i detta sammanhang gjorts gällande att polismannen skulle ha påverkats i sin tjänsteutövning av sina åsikter.

Gruppen konstaterar emellertid att polismannen ifråga både genom att arrangera ovannämnda sammankomster och genom sitt telefonsamtal till vakthavande befäl vid VD 1 så snart nyheten om mordet blivit känd, visat prov på ett så dåligt omdöme att detta i sin tur varit ägnat att allvarligt rubba allmänhetens förtroende såväl för honom som enskild polisman som för polisen i stort.

Enligt gruppens mening är det därför önskvärt att samlat pröva polismannens handlande disciplinärt.

- * Efter vad gruppen kunnat finna saknas dock någon sådan möjlighet enligt ovan redovisade regler för tjänsteansvaret. För fall som detta kan emellertid en sällan nyttjad möjlighet för regeringen att jämlikt 7 kap 7 § LOA försätta arbetstagare vid polisväsendet i disponibilitet komma ifråga.

Arbetsgruppen rekommenderar polisstyrelsen att överväga möjligheten att till rikspolisstyrelsen anmäla behovet av att jämlikt 35 § anställningsförfordningen hemställa hos regeringen om polismannens försättande i disponibilitet.

I sammanhanget kan även nämnas att samme polisman har utpekats som ansvarig för ett anonymt

telefonsamtal till Drottningholms slott i vilket nedsättande omdömen fällts bl.a. om Hans Majestät Konungen. Ärendet har prövats av åklagaren som den 18 september 1986 funnit att misstankar om brott inte förelegat. Samtalet upptogs på band och överlämnades för röstanalys. Efter denna analys har klart kunnat fastslås att den anonyma rösten icke tillhört den utpekade polismannen ifråga.

På grund av uppgifterna i rapporten beslöt polisstyrelsen den 25 januari 1988 att "till regeringen föra vidare frågan om möjligheten att enligt 7 kap. 7 § lagen om offentlig anställning försätta en polisman i disponibilitet". Polisstyrelsen anmälde ärendet för rikspolisstyrelsens (RPS) fortsatta handläggning med begäran om att RPS enligt 35 § anställningsförordningen underställde regeringen frågan om möjligheten att försätta X i disponibilitet.

ANMÄLAN

I en skrivelse, som kom in till JO den 23 juni 1988, framställde May Norström i olika hänseenden anmärkningar mot polisstyrelsens beslut samt mot arbetsgruppens utredningsmetoder och slutsatser, särskilt mot bakgrund av bestämmelser i bl.a. regeringsformen. I fråga om det i rapporten behandlade telefonsamtalet den 1 mars 1986 till vakthavande befälet vid Norrmalmspolisen hävdade May Norström att vakthavande befälet inte hade hörts om sina iakttagelser i samband med samtalet.

UTREDNING

May Norströms anmälan remitterades till polisstyrelsen i Stockholms polisdistrikt för upplysningar och yttrande angående det utredningsunderlag som legat till grund för polisstyrelsens beslut att hos RPS aktualisera en polismans försättande i disponibilitet. Remissvaret, som kom in till JO den 28 november 1988, fogas till detta beslut som bilaga.

Polisinspektören Anders Björneberg kom den 25 januari 1989 in med en promemoria angående utredningen rörande X med följande lydelse.

Undertecknad tjänstgjorde som vakthavande befäl vid VD 1 natten då Olof Palme mördades. Ett till mig inkommande telefonsamtal från kollegan Stellan Åkebring har sedan tillmätts oanade proportioner i senare utredningar rörande disponibilitet. Jag bedömde inte samtalet då, och inte heller nu, som särskilt anmärkningsvärt, utan snarare som ett störande privatsamtal från

en troligen salongsberusad kollega. Hade jag funnit samtalet anmärkningsvärt och intressant för skeendet, hade jag omedelbart kontaktat närmaste chef. Nu ingick uppgiften endast som en av många vid en regelbundet återkommande "morgonbön" två dygn efter händelsen. Samtalet bedömdes således inte av mig som anmärkningsvärt, utan har framställts så i den vidare handläggningen, i vilken jag ej deltagit. Jag har ej ens blivit formellt hörd i frågan.

RPS fattade den 14 februari 1989 beslut med anledning av polisstyrelsens i Stockholm hemställan om att X skulle försättas i disponibilitet. RPS gjorde därvid den bedömningen att den föreliggande utredningen inte gav anledning att beträffande X göra en sådan framställning som avses i 35 § anställningsförordningen. RPS fann heller inte skäl att vidta någon annan åtgärd i ärendet. I beslutet anfördes bl.a. följande.

Enligt 7 kap 7 § lagen (1976:600) om offentlig anställning (LOA) kan arbetstagare inom bl a polisväsendet försättas i disponibilitet, om det är nödvändigt av hänsyn till rikets bästa. - Av 35 § anställningsförordningen (1965:601) framgår att fråga om försättande i disponibilitet av en anställd inom polisväsendet provas av regeringen efter framställning av rikspolisstyrelsen.

Polisstyrelsens begäran innebär att rikspolisstyrelsen skall underställa regeringen frågan om möjligheten att försätta X i disponibilitet. I polisstyrelsens skrivelse åberopas 35 § anställningsförordningen.

Det är enligt rikspolisstyrelsens bedömning inte helt klart vad polisstyrelsen åsyftar med sin begäran. Att det finns lagliga möjligheter att försätta en polisinspektör i disponibilitet framgår av den nyss angivna bestämmelsen i LOA. Förutsättningen är dock, som nyss angavs, att åtgärden är nödvändig av hänsyn till rikets bästa.

Polisstyrelsens begäran kan uppfattas så att rikspolisstyrelsen i annan ordning än som anges i 35 § anställningsförordningen skall bereda regeringen tillfälle att ta del av rapporten och att pröva frågan om det är möjligt att försätta X i disponibilitet. Tillämplig författningstext kan emellertid inte anses ge utrymme för att underställa regeringen ett disponibilitetsärende på detta sätt. Med hänsyn härtill och med beaktande även av att 35 § anställningsförordningen åberopas i polisstyrelsens

skrivelse uppfattar rikspolisstyrelsen polisstyrelsens begäran som en hemställan om att rikspolisstyrelsen hos regeringen skall göra en framställning om att X skall försättas i disponibilitet.

Innan rikspolisstyrelsen prövar de omständigheter som åberopas till stöd för polisstyrelsens begäran, bör anmärkas att möjligheten att försätta vissa tjänstemän i disponibilitet - - - har införts för att det skall vara möjligt att skydda från säkerhetssynpunkt särskilt ömtåliga förvaltningsområden från opålitliga eller eljest olämpliga tjänstemän. Av kravet på att åtgärden skall vara nödvändig av hänsyn till rikets bästa torde följa att det skall föreligga ett starkt nationellt säkerhetsintresse av att den som begärs försatt i disponibilitet mot sin vilja kopplas bort från sina arbetsuppgifter.

Vad därefter gäller de kritiserade sammankomsterna hävdas i arbetsgruppens rapport att det vid vissa av sammankomsterna från vissa deltagande åhörare förekommit uttryck för åsikter av extrem karaktär. De ämnen som avhandlades vid de föredrag som hölls vid sammankomsterna - och som alltså torde få antas ha varit ett av skälen till varje deltagares närvaro - var emellertid av den arten att de knappast kan sägas föra tanken till något slag av extrem politisk uppfattning; utöver ämnen av de slag som anges i arbetsgruppens rapport avhandlades frågor som exempelvis Skolan förr och nu, Polismannens olika roller inför domstol och Arbetarrörelsens historia i Sverige. - Rikspolisstyrelsen anser i denna del att det varken i arbetsgruppens rapport eller i det övriga material som överlämnats till rikspolisstyrelsen har påvisats några omständigheter som bör medföra att X skall anses vara ansvarig för vissa åhörars beteende vid vissa sammankomster. Det förhållandet att X organiserat sammankomsterna är därför enligt rikspolisstyrelsens uppfattning inte av beskaffenhet att kunna läggas till grund en framställning om att han skall försättas i disponibilitet.

Beträffande telefonsamtalet till det vakthavande befälet framgår av rapporten att det inte har gått att exakt klarlägga vad X sade vid tillfället. Det torde emellertid stå klart att X uttalat något värdeomdöme om Olof Palme och att detta inte varit positivt. I en promemoria som har kommit in till rikspolisstyrelsen har det vakthavande befälet anfört bl a att samtalet, enligt hans bedömning, inte var särskilt anmärkningsvärt utan snarare kan betecknas som

ett störande privatsamtal och att uppgiften om samtalet ingick som en bland många vid en regelbundet återkommande samling med personalen. - Rikspolisstyrelsen anser att det var olämpligt av X att ringa detta samtal och att ge det ett innehåll som kunde väcka den förargelse som uppenbarligen blev fallet. Det kan emellertid, enligt rikspolisstyrelsens uppfattning, inte komma i fråga att på grund av detta telefonsamtal aktualisera frågan om att försätta X i disponibilitet.

Till det anförda skall läggas att det i ärendet inte har framförts någon kritik mot X för hans sätt att sköta sin tjänst och att det handlande som bedöms i arbetsgruppens rapport har ägt rum på hans fritid.

May Norström har i olika skrivelser anfört ytterligare klagomål, huvudsakligen med anknytning till den rapport som avgavs av polisstyrelsens arbetsgrupp. Hon har också avgett yttrande över polisstyrelsens remissvar.

BEDÖMNING

Från rättsliga utgångspunkter ger en utredning av ifrågavarande slag inte upphov till några större problem, så länge den endast syftar till en allmän undersökning av situationen inom poliskåren i något särskilt hänseende. Här har utredningen emellertid utmynnat i en framställning att man skall undersöka möjligheten att vidta en för den enskilde synnerligen ingripande åtgärd, nämligen försättande i disponibilitet enligt 7 kap. 7 § lagen om offentlig anställning (LOA).

Enligt 35 § andra stycket anställningsförfordningen skall en fråga om försättande i disponibilitet av en arbetstagare inom polisväsendet prövas av regeringen efter framställning av rikspolisstyrelsen. Några särskilda bestämmelser om förfarandet i sådana ärenden finns inte och de skall därmed handläggas i enlighet med allmänna regler om förvaltningsförfarandet.

Formellt innefattade polisstyrelsens beslut endast en framställning om undersökning av en rättsfråga, och det medförde således inte några omedelbara effekter för någon enskild i rättsligt hänseende. Polisstyrelsen gav emellertid genom sin åtgärd offentligt uttryck för en inställning till en anställd, som för honom själv måste ha framstått som ytterst obehaglig och som också, även om hans namn inte nämndes i rapporten eller beslutet, måste ha varit ägnad att utsätta honom för andras missaktning. Av allmänna för-

valtningsrättsliga grundsatser får anses följa att också ett förfarande som leder fram till ett beslut av det här aktuella slaget måste uppfylla vissa grundläggande krav till skydd för den enskildes rättssäkerhet. De grundlagsfästa principerna om saktlighet och opartiskhet i förvaltningsmyndigheternas verksamhet gäller självfallet också i sådana sammanhang.

Det måste vidare från effektivitetssynpunkt krävas, att en myndighet, när den som här initierar ett tidsödande förfarande hos en annan myndighet, har godtagbara skäl för detta.

Vad gäller frågan om polismäns försättande i disponibilitet och om tillämpligheten av detta institut i det aktuella fallet vill jag instämma i vad RPS anfört i sitt beslut. Som framgår av detta kan det komma i fråga att tillämpa reglerna om försättande i disponibilitet bara om åtgärden är motiverad av hänsyn till ett starkt nationellt säkerhetsintresse. Det har inte ens påståtts att något sådant intresse föreligger i detta fall.

Arbetsgruppen och polisstyrelsen har vid sina överväganden fäst stor vikt vid innehållet i det telefonsamtal som lagts X till last. Det har emellertid inte genom arbetsgruppens utredning klarlagts vad som yttrats vid samtalet. I rapporten, som låg till grund för polisstyrelsens framställning till RPS, har det angivits att vakthavande befälet, Anders Björneberg, funnit samtalet så anmärkningsvärt att han anmält det till vaktdistriktschefen. Denna passus i rapporten, som närmast förefaller att ha grundats på hörsägen, står inte i överensstämmelse med vad Anders Björneberg har uppgivit i sin promemoria som han överlämnat till JO.

Vad sedan gäller de sammankomster som anordnats av X sägs varken i arbetsgruppens rapport eller i polisstyrelsens yttrande något närmare om arten av det material som man lagt till grund för sina slutsatser. Det finns emellertid anledning att tro att rapportens uttalanden om vad som förekommit vid sammankomsterna åtminstone delvis grundats på anonyma uppgifter och andra upplysningar av tvivelaktig kvalitet.

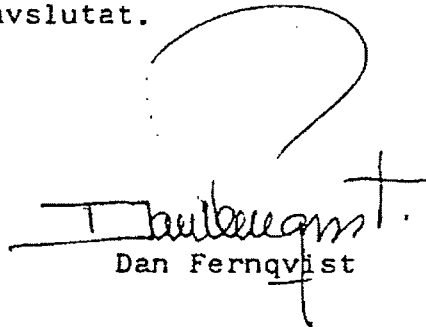
Sammanfattningsvis kan konstateras att handläggningen av ärendet avseende X inte uppfyllt de befogade krav som kunnat ställas på den från rättssäkerhets- och effektivitetssynpunkt. Arbetsgruppens och polisstyrelsens handlande framstår som särskilt anmärkningsvärt med hänsyn till att detta avsett områden som omgärdas med ett särskilt skydd genom regeringsformens regler om yttrandefrihet och mötesfrihet.

Polisstyrelsen har i sitt yttrande hit uppgivit att arbetsgruppens rapport fick till resultat att påståenden om obehörig extremistpåverkan inom poliskåren upphörde i massmedierna sedan den presenterats och att ryktesspridningen tog slut. Detta kan emellertid enligt min mening inte på något sätt rättfärdiga arbetsgruppens och polisstyrelsens handlande i fråga om X.

Vad May Norström i övrigt anfört föranleder inte någon åtgärd från JO:s sida.

Ärendet är härmed avslutat.

Claes Eklundh

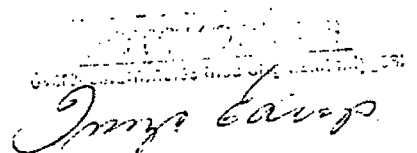

Dan Fernqvist

Expedition till

May Norström

Polisstyrelsen i Stockholms polisdistrikt
Box 12510
102 29 STOCKHOLM

Rikspolisstyrelsen
Box 12256
102 26 STOCKHOLM (dnr VKA-793-605/88)

Inga Larsson